

Počítač a jeho bezpečnosť:

Každý počítač (PC) sa skladá:

- **HARDWARE** (hardvér) - materiálna časť, napr.: monitor, myš, pevný disk...
- **SOFTWARE** (softvér) - nemateriálna časť – programy (inak ich nazývame aj aplikácie)

Okrem užitočného a potrebného softvéru (programov) v PC, môžeme mať aj zbytočný a nepotrebný softvér, avšak takýto pre PC nie je nebezpečný.

Nebezpečný je škodlivý softvér. **Všeobecné označenie takéhoto škodlivého softvéru je malware (malvér).** Medzi malware patria najmä **vírusy**, trójske kone, spyware ale aj iné.

Vírusy, aj iný malware, tvoria programátori. Takým, ktorí tvoria škodlivé programy s cieľom dostať sa do cudzích PC nazývame **hakeri**. Ich cieľom býva, aby tieto škodlivé programy napadli čo najviac počítačov. Toto ide dnes najľahšie najmä cez internet, prípadne aj cez menšie počítačové siete (napr. aj v škole, prípadne v IKT učebni a pod.). Celkom bežné sú aj vírusy šíriace sa cez USB kľúče (pretože sa často používajú do viacerých PC). Špeciálnym druhom škodlivých programov je **SPAM**. Šíri sa najmä cez email, prípadne cez sociálne siete ako Facebook. Ide o poplašné správy, ktoré síce väčšinou nespôsobujú škodu, ale zbytočne zaberajú miesto v PC a otravujú používateľov.

Vírus v počítačoch sa v princípe šíri podobne ako aj vírus u ľudí. Predstavte si chrípkový vírus. Stačí, keď je nakazený jeden človek a v jeho blízkom okolí sa pohybuje veľa ľudí (napr. v škole, autobuse a pod.)... Onedlho chrípkový vírus napadne aj ďalších ľudí a títo ochorejú a chrípkový vírus potom šíria ďalej.

Pre vírusy (malware) v PC je teda tiež nevyhnutné, aby boli počítače (PC) navzájom prepojené a vírus sa potom šíri z jedného PC na druhý a tak ďalej a tak ďalej... Zo začiatku si často ani neuvedomíme, že sme ich stiahli do PC. Ich škodlivá činnosť sa väčšinou prejaví až po určitom čase.

Škodlivá činnosť malware (vírusov) môže byť často nevinná až zábavná (napr. otočí obraz naopak, zmení smer myši – hýbeme doľava a ide doprava a pod.). Avšak často je činnosť vírusov veľmi škodlivá od špehovania na aké weby chodíme, cez vymazanie údajov v PC až po zisťovanie hesiel do internetbankingu.

*Tak ako chrípkový vírus u ľudí je možné liečiť, tak aj PC napadnutý vírusom (malvérom) je možné liečiť. Často to však býva náročné a musíme zaplatiť odborníka, ktorý to dokáže. Ideálne je napadnutiu vírusom predchádzať – hovoríme tomu **prevencia**. Viete aká je prevencia pred vírusom chrípky???*

Prevencia pred vírusom v PC je predovšetkým mať dobre zabezpečený počítač. To spočíva najmä v **antivírusovom programe**. Aby správne fungoval musí byť **neustále aktualizovaný**, teda obnovovaný (aj niekoľko krát denne). Okrem antivírusového programu sú dôležité aj ďalšie programy (napr. firewall). Avšak minimálne rovnako dôležité aj naše správanie sa pri činnosti s PC.

Aby bolo PC bezpečné, musíme sa aj my ako užívatelia **správať bezpečne a rozumne**. Medzi najdôležitejšie zásady patria:

- nikdy nevypínať antivírusový program,
- inštalovať a kopírovať programy a súbory do PC len z overených zdrojov,
- nenavštevovať webové stránky, ktoré môžu byť rizikové:
 - také, kde sa dajú nelegálne a zadarmo sťahovať hry a programy,
 - mnohé stránky určené pre dospelých,
 - stránky ponúkajúce podozrivo vysoké výhry, alebo podozrivo lacné výrobky,
 - rizikové môžu byť aj stránky ako facebook a iné...

Jednoducho vždy aj pri práci s PC treba **používať zdravý rozum**.

POJMY:

INTERNET – celosvetová (globálna) počítačová sieť

PC – personal computer – osobný počítač (skr. počítač)

INTERNETBANKING – bankové a finančné činnosti cez internet prostredníctvom PC, prípadne smartfónu (mobilu)